

Historisch redeneren

---

in onderzoekende geschiedenislessen

Jaar 2 Bijeenkomst 3

Wat gaan we doen?

Van methodeles naar
onderzoekende
geschiedenisles

Verschil oorzaken -
gevolgen voor leerlingen

Ontwerpen in ontwerpteams

Doelen deze bijeenkomst

---

1. We kijken met elkaar naar waar leerlingen problemen ervaren in het verschil tussen oorzaken en gevolgen en bedenken hoe we het verschil aan ze duidelijk kunnen maken.
2. Vanuit een methodeles ontwerp je in een groepje een onderzoekende geschiedenisles waarin leerlingen historisch moeten redeneren.
3. We werken verder aan de lesontwerpen en controleren daarbij óf en wáár er sprake is van historisch redeneren.

Oorzaken en gevolgen

- Lastig omdat een gevolg ook weer de oorzaak van een volgende gebeurtenis kan zijn → keten van oorzaken en gevolgen
- **Multatuli en de Max Havelaar:**

Oorzaak: Cultuurstelsel in Nederlands-Indië → gedwongen productie van producten die zonder vergoeding aan NL geleverd moeten worden

oorzaak

Gevolg: uitbuiting en hongersnood lokale bevolking

oorzaak

Gevolg: kritiek, o.a. van Multatuli

oorzaak

Gevolg: boek Max Havelaar - stelt onrecht aan de kaak

Gevolg: na eerste kritiek, besproken in Tweede kamer, grote populariteit

Methodeles als inspiratie voor OL-les

- Komt er in de methodeles een thema aan de orde waar je een onderzoekje naar kunt doen?
- Zijn er voldoende en passende bronnen om deze vragen te beantwoorden?
- Bieden de bronnen nog andere mogelijke onderzoeksvragen?

Argus Clou groep 7: De Bataafse opstand

- Bekijk de methodetekst en beschikbare bronnen
- Welke mogelijkheid biedt dit om historisch te redeneren? Denk aan beschikbare bronnen en aan de mogelijkheden om te werken met:
  - oorzaken en gevolgen
  - overeenkomsten en verschillen
  - continuïteit en verandering
  - multiperspectiviteit en/of standplaatsgebondenheid
- Kunnen jullie hierbij een onderzoeksvraag bedenken?

inspire
be inspired

The image shows a whiteboard with a black rectangular area in the center. Inside this black area, the word "inspire" is written in white, cursive-style handwriting at the top. Below it, the phrase "be inspired" is written in the same style. Two white arrows are drawn: one starts from the left side of "inspire" and points up and to the left, and another starts from the right side of "be inspired" and points up and to the right, creating a circular path between the two phrases.

Methodes als inspiratie voor OL-les

- Komt er in de methodes een thema aan de orde waar je een onderzoekje naar kunt doen?
  - Waarom kwamen de Bataven in opstand tegen de Romeinen?
  - Hebben de Bataven nou gewonnen of verloren van de Romeinen?
- Zijn er voldoende en passende bronnen om deze vragen te beantwoorden?
- Bieden de bronnen nog andere mogelijke onderzoeksvragen?
  - Waarom is de Bataafse opstand in de vaderlandse geschiedenis belangrijk geworden?

Coachingsvaardigheden richten zich op...

- **Vakinhoudelijke kennis van kinderen, mn op hiaten en misconcepten tav het onderwerp**
  - Voorkennis ophalen en delen, en met nieuwe info confronteren
  - Subonderwerp plaatsen in de context van een groter onderwerp of tijdvak
  - Info koppelen aan actualiteit en/of leefwereld
- **Tav onderzoeksvaardigheden**
  - Oa goede onderzoeksvragen stellen
  - Bronnen en passende onderzoeksmethoden (bv interviews) vinden en uitvoeren
  - Op basis van bevindingen/resultaten conclusies trekken tav onderzoeksvraag
- **Op (negatieve) houding/attitude tav geschiedenis en tav onderzoekend leren**

Klassikale verwondering

Klassikale verkenning van het onderwerp of in groepjes
Leerlingen krijgen onderzoeksvraag

1. Introductie

2. Verkennen

Lln en Lk zetten samen onderzoek op
Lln krijgen bronnen

Klassikaal nagesprek

7. Verdiepen/ verbreden

3. Opzetten onderzoek

Begeleid

6. Presenteren

4. Uitvoeren onderzoek

Keuze uit presentatievorm al gemaakt bij stap 3
Lln baseren hun presentatie op bewijs uit bronnen

5. Concluderen

Lln onderzoeken deze en zoeken aanvullende bron(nen)
Lln verdiepen in context
Lk kan procesvragen stellen

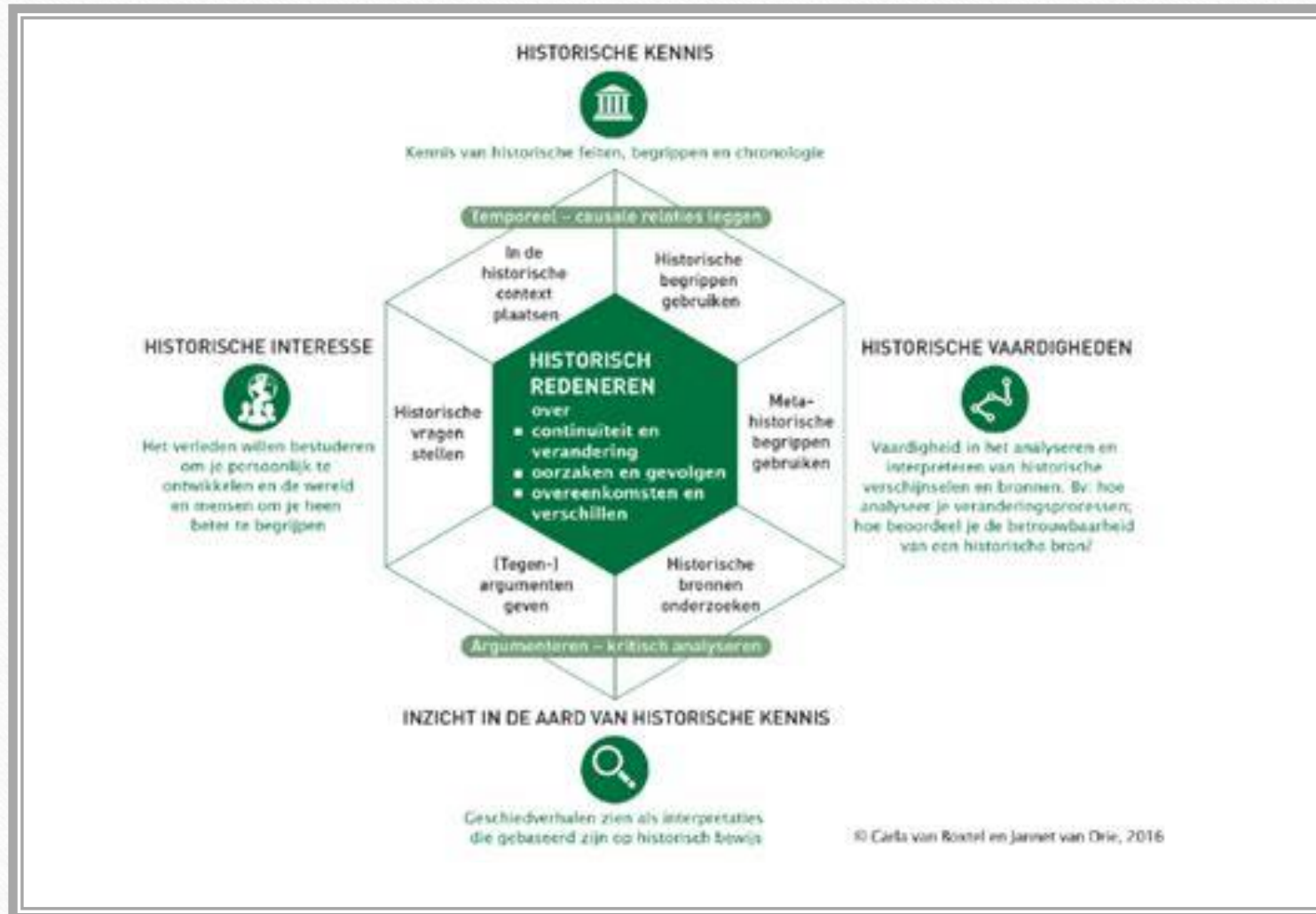
Lk kan helpen resultaten te ordenen
Lln concluderen op basis van informatie uit bronnen
Onderzoeksvraag beantwoorden (kan klassikaal)

Tips voor begeleiden van historisch redeneren in onderzoekend leren

---

- Vanuit de onderzoekscyclus procesgerichte vragen stellen bij elk van de fasen
- Door zelf veel onderzoekende vragen te stellen en verwondering uit te spreken, stel je de norm: handout 'historische vragen stellen'
- Vragen die historisch redeneren bevorderen uit de Toolkit historisch redeneren p.14
- Ken de stappen voor bronnenonderzoek: handout 'historische bronnen gebruiken'

Projecten

- Ontwerpcriteria erbij
- Welke historische redeneervaardigheid wordt geoefend?
- Meerdere passende historische bronnen
- Wanneer doen de leerlingen wat?

Wat hebben jullie nodig om deze les/lessenserie af te ronden?

- Doel: uitvoeren in januari-februari
- Leerlingen worden dan ook opgenomen (audio mbv voicerecorders): zij moeten in groepjes een historische redeneervaardigheid doen.
- Afspraken maken voor observatie in de klas

Volgende werkplaats 26 januari

Zijn er vragen?

Inventarisatie thema's
volgende bijeenkomst

Reflectie op de
bijeenkomst

Voorbeeld hoe je bronnen gebruikt bij de start/verwondering en
bij het onderzoek in een meer gestuurde/geleide OL-les